

Σχέδιο μαθήματος

Αρχές φιλοσοφίας

Ηθική: Θανατική ποινή-ηθικός σχετικισμός

ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ:

• Κύριος στόχος είναι να συζητήσουν οι μαθητές, μοιρασμένοι σε ομάδες ή ατομικά, περιπτώσεις ηθικών διλημμάτων, στις οποίες συγκρούονται διαφορετικές αξίες, ανάλογα με την ηθική θεωρία που ασπάζεται το κάθε άτομο. Έτσι θα διαπιστώσουν ότι το πεδίο της ηθικής, μπορεί να οδηγήσει σε συγκρούσεις.

• Μπορεί το ίδιο άτομο να αξιολογεί διαφορετικά την ίδια πράξη και γιατί;

• Κατά τη συζήτηση τέτοιων διλημμάτων, οι μαθητές πρέπει να κατανοήσουν τη διαφορά νομιμότητας και ηθικότητας.

• Συσχετισμοί με άλλες ενότητες/κεφάλαια:

Οι μαθητές

- ερευνούν τη δυνατότητα της δικαιολόγησης/θεμελίωσης των ηθικών κρίσεων με βάση ηθικές αρχές [την αρχή της ωφελιμότητας (Bentham, Mill) και την κατηγορική προσταγή (Καντ)]
- θέτουν το γνωσιοθεωρητικό ερώτημα, εάν εγώ μπορώ να γνωρίσω τί έπραξε κάποιος άλλος, τις προθέσεις του κ.λπ. δηλαδή όλες τις παραμέτρους που προσδιορίζουν μια πράξη και τελικά εάν μπορώ να αξιολογήσω ηθικά μια πράξη και να είμαι σίγουρος για την ορθότητα της ηθικής μου κρίσης.
- αναρωτιούνται αν μπορούν να τεθούν πανανθρώπινα κριτήρια ηθικής ορθότητας που να υπερβαίνουν τη σχετικότητα των αντιλήψεων διαφορετικών πολιτισμών και κοινωνικών ομάδων (ηθικός σχετικισμός)

ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Διάρκεια: 45´

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:

1. (σύνδεση με προηγούμενη γνώση και αξιοποίησή της προκειμένου να οδηγηθούμε στη διατύπωση ηθικών κρίσεων)
Ποια θέση θα έπαιρναν απέναντι στη θανατική ποινή (05´)
 - Ο Kant (1^η κατηγορική προσταγή)
 - Ο D. Hume

<p>Ωφελιμισμός Ιδρυτές του θεωρούνται ο Τζέρεμι Μπένθαμ και ο Τζον Στιούαρτ Μιλ (19ος αιώνας)</p>	<p>Ηθικά ορθή πράξη φαίνεται να είναι αυτή της οποίας τα αποτελέσματα είναι καλύτερα, ή έστω εξίσου καλά με εκείνα άλλων, εναλλακτικών πράξεων για όσο το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό ανθρώπων· εσφαλμένη είναι εκείνη της οποίας οι συνέπειες είναι χειρότερες από εκείνες άλλων πράξεων. Σκοπός των πράξεών μας πρέπει να είναι η μεγαλύτερη κατά το δυνατόν ωφέλεια για τον μεγαλύτερο κατά το δυνατόν αριθμό</p>
--	---

	ατόμων.
<p>Γερμανός φιλόσοφος Ιμάνουελ Καντ</p> <p>Στηρίζεται στον <u>ορθό λόγο</u>.</p> <p>Κατηγορική προσταγή (επειδή έχει κατηγορικό -δηλαδή απόλυτο και όχι υποθετικό- χαρακτήρα)</p>	<p>1^η: Ο ηθικός νόμος πρέπει να μπορεί να ισχύει σε κάθε περίπτωση και να μη συνδέεται με συγκεκριμένους στόχους του ενός ή του άλλου υποκειμένου. Σύμφωνα με την κατηγορική προσταγή, πρέπει το υποκείμενο της πράξης να θέλει ο γνώμονας (κανόνας) της πράξης του να ισχύει ως καθολικός νόμος (αυτοδέσμευση/αυτονομία - καθολικότητα)</p> <p>ΛΟΓΙΚΟ=ΗΘΙΚΟ (όλοι είμαστε έλλογα όντα, άρα μπορούμε να είμαστε και ηθικά)</p> <p>2^η: Πρέπει κάθε υποκείμενο να πράττει έτσι, ώστε να μεταχειρίζεται πάντοτε όλους τους άλλους ανθρώπους -όπως και τον εαυτό του- ως σκοπούς και όχι μόνο ως μέσα των πράξεών του.</p>
<p>Ηθικός σχετικισμός (π.χ. Σοφιστές: Πρωταγόρας, Πρόδικος, Αντισθένης κ.λπ.)</p>	<p>Η θεωρία που υποστηρίζει ότι δεν μπορούν να υπάρξουν αξίες και αρχές που να ισχύουν καθολικά, ανεξάρτητα από την εποχή, τον τόπο εφαρμογής τους, τα προσωπικά συμφέροντα.</p>

2. Προβολή video (11.43) :

<https://www.youtube.com/watch?v=NKkAqkA7dG0>

Οι μαθητές χωρίζονται σε **2 ομάδες**.

Η μία ομάδα, ενώ παρακολουθεί το video, καταγράφει **στοιχεία που καταδικάζουν** τον κατηγορούμενο και η άλλη **στοιχεία που τον αθώνουν ή ελαφρύνουν τη θέση του**.

3. Φιλοσοφική συζήτηση

Εφαρμογή της στρατηγικής των **έξι καπέλων του Έντουαρντ ντε Μπόνο** μέσω των τεχνικών της ενσυναίσθησης και της υιοθέτησης πολλαπλών ρόλων.

Το **άσπρο** καπέλο είναι ουδέτερο: πληροφορεί - δεν παίρνει θέση

Το **κόκκινο** καπέλο αντιπροσωπεύει τα συναισθήματα σχετικά με το θέμα (φόβοι, επιθυμίες, προγνώσεις)

Το **μαύρο** καπέλο: αρνητική κριτική (με σύμβουλο τη λογική)

Το **κίτρινο καπέλο**: θετική κριτική (με σύμβουλο τη λογική)

Το **πράσινο** καπέλο εκπροσωπεί τη δημιουργική σκέψη .Εκφράζει νέες ιδέες και εναλλακτικές προτάσεις, λύσεις.

Το **μπλε** καπέλο εκφράζει τον έλεγχο, ρυθμίζει τη συμμετοχή, δίνει το λόγο και σχολιάζει τη διαδικασία. **Είναι ο συντονιστής της δραστηριότητας.**

Στόχοι

- η επικέντρωση της σκέψης σε μία οπτική γωνία, η αντίληψη του σχετικισμού για τα πράγματα, αλλά και η δυνατότητα συγκρασμού απόψεων με συνεργασία και αποδοχή της άποψης του άλλου.
- η ανακάλυψη της γνώσης.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

(Προετοιμασία:05´+ 20´)

ΜΠΛΕ:

Δίνει το λόγο, ελέγχει την τήρηση του χρόνου (4´ κάθε καπέλο), συντονίζει.

ΑΣΠΡΟ:

Η κατηγορία, το προφίλ του κατηγορουμένου, οι κατήγοροι, οι υπερασπιστές, η δίκη (συνθήκες, διαδικασία)

ΚΟΚΚΙΝΟ:

Ποια σημεία της ταινίας σας έκαναν εντύπωση και ποια συναισθήματα σας προκάλεσαν;

Φόβοι, πρόγνωση, επιθυμίες

ΜΑΥΡΟ:

Οι μαθητές στη θέση του κατήγορου-τεκμηρίωση κατηγορίας

ΚΙΤΡΙΝΟ:

Οι μαθητές στο ρόλο του υπερασπιστή-τεκμηρίωση υπερασπιστικών στοιχείων

ΠΡΑΣΙΝΟ:

Μπορείτε να προτείνετε κάτι άλλο και να τεκμηριώσετε την άποψή σας;

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ: (05´)

(από την ομάδα του μπλε καπέλου και τη διδάσκουσα)

Η ταινία θίγει θέματα όπως:

1^η ανάγνωση:

- η εκτέλεση του θανατοποινίτη,
- η δημοσιότητα της εκτέλεσης
- τηλεδίκη-η εκμετάλλευση ανθρώπινων αξιών και συναισθημάτων

2^η ανάγνωση:

- το ηθικό κριτήριο της κοινής γνώμης: υπερασπιστές – πολέμιοι
- **ηθικός σχετικισμός**
- δυσκολία ηθικής αξιολόγησης – πιθανές συγκρούσεις
- **Ηθική Αξία: ο άνθρωπος, η ανθρώπινη ζωή**
- **Νόμιμο vs Ηθικό**